

Het Paayenborchsteegje in Utrecht

Het Paayenborch steegje is een van de steegjes tussen de Oude Gracht en de Lange Nieuwstraat. De toegang aan de Oude Gracht lag tussen de Smebrug en Geertebrug, ten noorden van het Huis Klein Paayenborch, maar deze ingang is nu afgesloten door een stenen muur. Maar vanuit de Lange Nieuwstraat is het steegje nog toegankelijk: aan de noordzijde bevindt zich de speeltuin van een kleuterschool en aan de zuidzijde staan appartementen. Maar het heeft zijn naam verloren.

In dit steegje bevonden zich tot aan het begin van de 19^e eeuw de Godskameren van de Fundatie van Burgemeester Francois van Sneeck, gesticht omstreeks 1600. En het is de geschiedenis van deze Godskameren die we hier willen belichten. Dit is al eens eerder gedaan in 1894 omdat er toen nog steeds een bedrag van f1500.- als nationale staatsschuld stond ingeschreven op naam van deze Fundatie, waarvan echter geen beheerder meer bekend was¹. Uiteindelijk kwam deze zaak zelfs nog voor de Tweede Kamer. Dit verslag bevat zoveel informatie, dat ik het in zijn geheel overgeschreven heb (zie < Paaijenborchsteegje Rapport 1894 >). Het rapport besteedt ook enige aandacht aan de genealogie van de collatoren van deze Godskameren, allen nakomelingen van de stichter Francois van Sneeck. In het bijzonder aan een tak van collatoren, die in de 18^e eeuw deze kameren zelf zijn gaan bewonen en uiteindelijk de huisjes in 1819 verkochten alsof zij de eigenaren waren.

¹ Rapport over de Fundatie Franciscus van Sneeck naar aanleiding van eener Inschrijving op het Grootboek ten hare naam – 23 Maart 1894 - *Utrechts Archief* 4001.9.6.3 stuk 1228 en 1229 (bijlagen)

Gedurende het genealogische onderzoek dat mijn vrouw, Ada Deurhof, en ik gedaan hebben, bleek dat een tak van haar voorouders de gehele 18^e eeuw in dit steegje gewoont heeft en dit verklaart mijn interesse in dit onderwerp (zie < Paaijenborchsteegje en de familie Haak >).

< Francois van Sneeck > gaat over Franciscus van Sneeck, < Paaijenborchsteegje in de 17e eeuw > over zijn directe nazaten. < Françoise Margarita van Weede > behandelt zijn achterkleindochter, die een prominente rol speelt in ons verhaal, en < Mechteld van der Marsche > de dochter van haar zoon Franciscus Xaverius vander Marssche. En dan komen we terecht bij de families Haak en Hofman. In het bijzonder wordt telkens het verband van al die generaties met het Paaijenborchsteegje belicht. Gedeeltelijk wordt hier gebruik gemaakt van dezelfde Notariele Akten die ook in het rapport aangehaald worden. Maar ook zijn er tal bronnen die de maker van het rapport, waarvan ik alleen de achternaam Joosten weet, niet op de hoogte was.

Op deze kadastrale kaart² uit 1832 zien we het blok begrensd door de Korte Smeesteeg in het Noorden, de Vrouw Jutte Straat in het Zuiden en links de Oude Gracht met de Smeesteegbrug en de

² Utrecht in 1832 – Kadastrale atlas provincie Utrecht 6 – Het Utrechts Archief 2000

Geerte Brug, en rechts de Lange Nieuw Straat. Het Paaijenborchsteegje loopt daar dwars doorheen van West naar Oost. De naam wordt op tal van manieren gespeld van Paassteegje tot Payenborgh Steeg. De panden aan dit steegje waren in 1832 merendeels in het bezit van Theodorus Schuurman en zoon, koopman, en worden als volgt beschreven: 935 – huis met tuin en buitenerf, 936 – brouwerij schuur met stal, 866 – schuur, 867 – huis en plaats. Nrs 862 tot 865 hadden andere eigenaren. Vroeger stonden aan de noordzijde van dit steegje tien Godskameren van de Fundatie van Francois van Sneek die gesticht waren in 1598.

Huizen Groot en Klein Paaijenborch gezien van de overkant van de Oude Gracht. Op de kaart zijn dit panden 935 en 936. Links is het smalle muurtje te zien dat nu het Paaijenborchsteegje afsluit. Op de volgende photo zien we de achterkant van deze huizen genomen vanaf het Paayenborghsteegje, dat nu echter niet meer zo genoemd wordt, tenminste niet officieel.

Nu kijken we naar de achterkant van de huizen aan de Lange Nieuwstraat. Links, waar vroeger de Godskamers gestaan hebben, is nu de speelplaats van een kleuterschool.

Op deze photo zien we de voorgevel van Lange Nieuwstraat 85, op de kaart pand 862. Dit huis werd vroeger „de Poort“ genoemd. De gesloten poort leidt naar het vroegere Paayenborghsteegje. De tegenwoordige toegang tot het steegje is nog net zichtbaar aan de linker kant.

Franz Salzborn Februari 2017 (met eigen fotos)